

Dat Weer – jümmer in'n Kreis rüm
 un un wo de Wind weilt
 un un wo de Regen un de Schnee
 un un wo de Stroom
 un un wo de Luft heit

De Water-kreisloop
 Der Waterloop

de Atmosphaar
 de Waerme
 de Regen
 de Schnee
 de Stroom
 de Luft heit

2062 m

Dat Weer bi uns un annerwegens
 Klima: Dat Water un een Steed för jümmer 30 Jahr

de Atmosphaar
 de Waerme
 de Regen
 de Schnee
 de Stroom
 de Luft heit

un un bi 0°C
 un un bi 5°C
 un un bi 10°C
 un un bi 15°C
 un un bi 20°C

De Eer warmt sik mehr un mehr op.
 De Eer wird warmer un warmer.

Dat Drievhuus op de Eer un wat wi dor ut maakt hebbt

de Atmosphaar
 dat Licht vun de Sunn
 de Waerme vun de Eer
 dat Drievhuusgas

Sticksassenoxid ca. 6%
Ammoniak ca. 14%
Methylenfluorid ca. 20%
Kohlendioxid ca. 60%

Starkregen, Tornados, Dröödge un anner Saken, de den Klimaschandaal utmaken doot

de Klimaschandaal
 Land Linnen
 de Klibestorm
 de Drievhuusgas
 de Droogde

op de Eer warkt dat jümmer warmer
 dat Heit brennt
 deen Storm
 de Waterspiegel steegert

De Klimaschandaal: Wat wi dor an doon köönt

Wind- un Watermöhlen opboon
Lehrer un nich Auto fahren
de Sunn un eier Wares bruken
Nimm koolt Water
Duschen un nich Duden
Weniger Water dor 'l Klo spülen
Wach- un Spensmaschinen nich heftig bruken
Begünndler bruken
Speerlampen bruken

Water + Energie sparen
bruute Saken teppen

Wovool Water bruukt wi tohuus

4% (118 l)	18% (476 l)
6% (154 l)	36% (924 l)
4% (104 l)	6% (154 l)
6% (154 l)	10% (255 l)
10% (255 l)	27% (688 l)

Klimawandel = Klimaschandaal

Wat wi dor an doon köönt

ins INSTITUT FÜR
 NIEDERDEUTSCHE
 SPRACHE

De Klimaschandaal: Wat wi dor an doon köönt

Wahnen un Arbeiden

De Wares vun de Sunn infangen
beide Glas für de Fenster
Haarkamm beider afschaffen
modem inbeiden

ger nich bruken, weniger bruken
 noch mal bruken, vöör nich
 nehmen un nee Tohuuspost
 vermeiden, reduzieren, wiederverwenden

De Klimaschandaal: Wat wi dor an doon köönt

Eien un Drinken
Leben un Trinken

nich mit Eien un Drinken rumzoogen
boom Eien abgebroden
firsch bakten
op de Decker Eizen
Weniger Fleisch eten
nich so ood Milk

ul 'n Gegend un de Lehrstul
regional un lokal

ul 'n Kraan Water drinken
regional oder Plastik

nicht hammet für grünen
mit kein Plastik
ul de Joh

Greenleuchs süßes Trecker

De Klimaschandaal: Wat wi dor an doon köönt

Inkopen - regional mit ahn Plastikmüll

nich so weit dormit fahren
regional oder Plastik
Weniger over 'l Neff bestellen
mit kein Plastik
ul de Joh

nicht hammet für grünen
mit kein Plastik
ul de Joh

De Klimaschandaal: Wat wi dor an doon köönt

mit Bus un Bahn fahren
mehr Aulen mit 'l Motor
Weniger fliegen
Weniger un nich so gau Auto fahren

Weniger fliegen
Weniger un nich so gau Auto fahren

Wat wi anners noch doon köönt - BNE

Keenen schall arm woen
Keenen schall hungern
Jedeen schall rein Water bruken können
Jedeen schall mit Licht un in freien Leeren können
alle de Menschen sind glik
Keenen schall lehren können
ep dat Leven un Land oppassen
jedeen schall dat googahn
ep dat Leven unner Water oppassen

reine Energie, de jedeen behalden kann

Dat Weer – jümmer in'n Kreis rüm

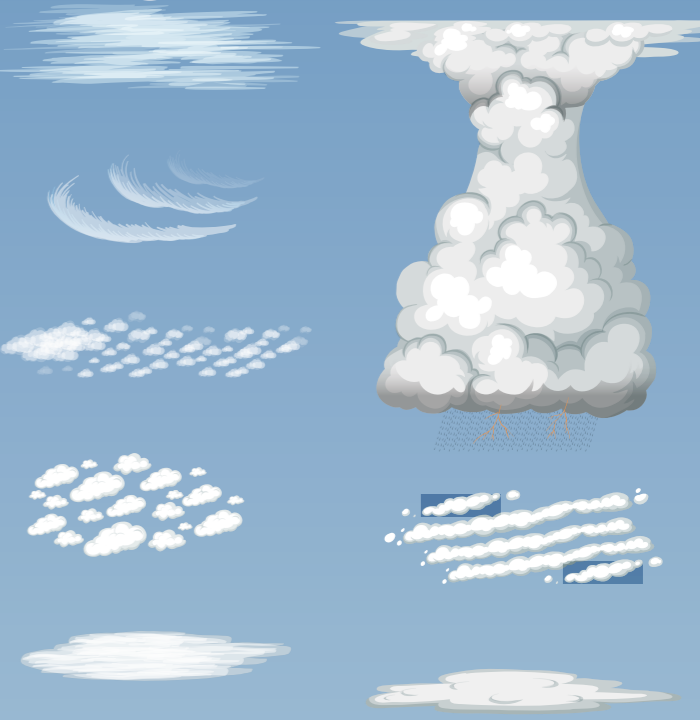

vun wo de Wind weiht
Windrichtung

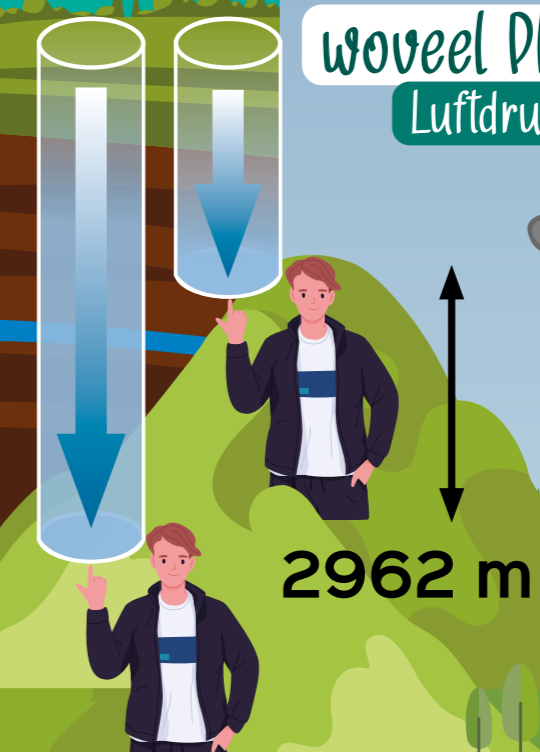

de Atmosphäär
Atmosphäre

warm un koolt
Temperatur

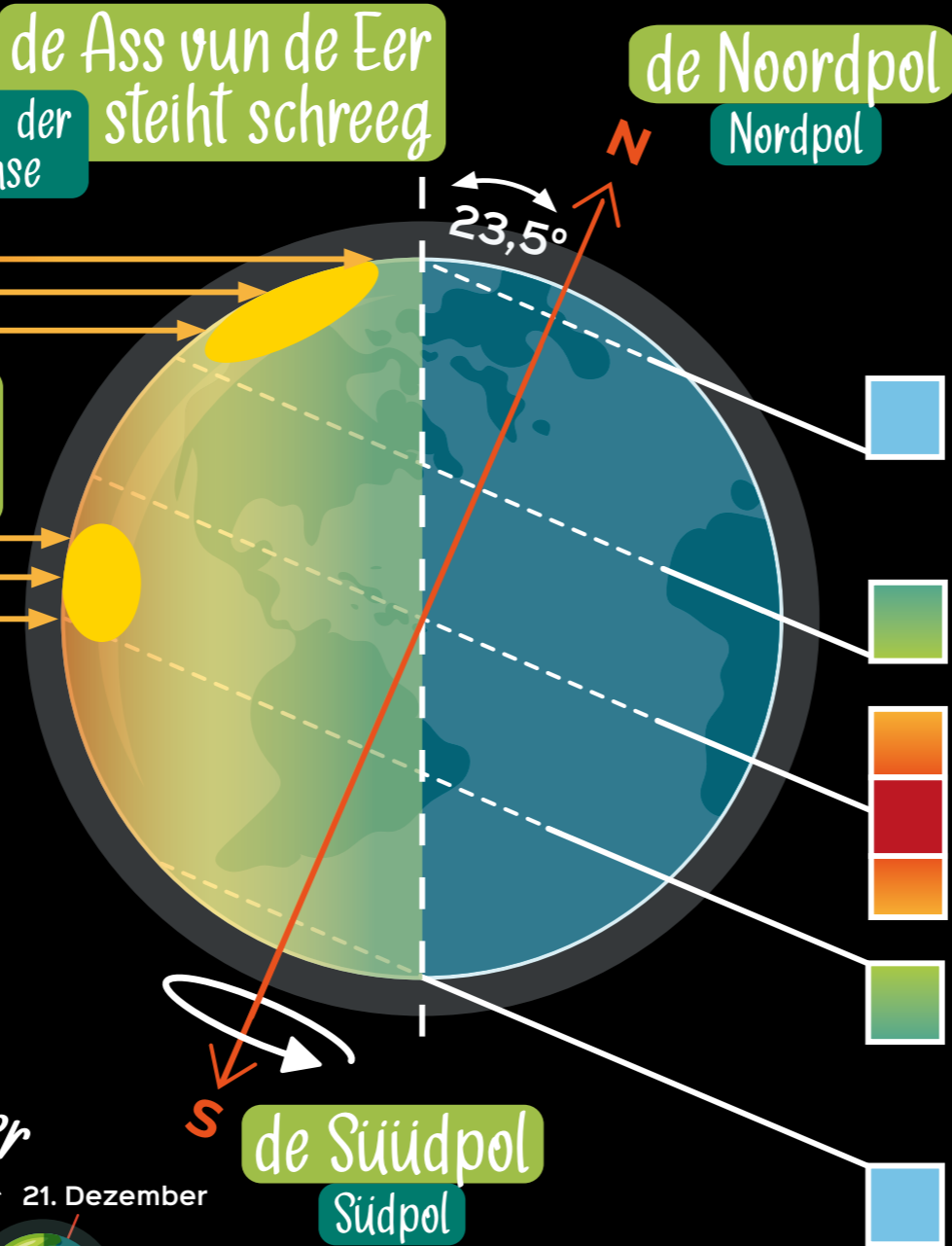
woveel Platz de Luft hett
Luftdruck

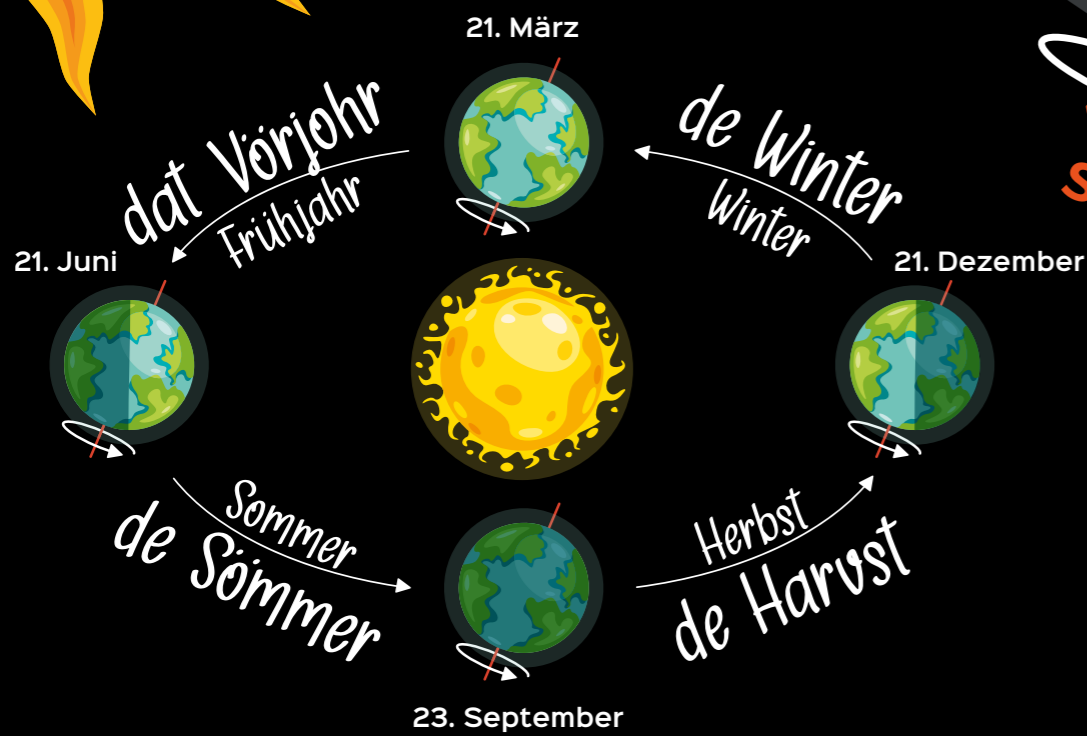
“ins INSTITUT FÜR
NIEDERDEUTSCHE
SPRACHE

Dat Weer bi uns un annerwegens

Klima: Dat Weer an een Steed för tominnst 30 Jahr.

woans de Sünn op de Eer schient
Sonnen-einstrahlung

Dor kaamt de
Johrstieden her
So entstehen die Jahreszeiten

kole Gegend
polare Zone

half-warme Gegend
gemäßigte Zone

warme Gegend
subtropische Zone

hitte Gegend
tropische Zone

üm un bi 0°C

üm un bi 8°C

üm un bi 18°C

üm un bi 25°C

INS INSTITUT FÜR
NIEDERDEUTSCHE
SPRACHE

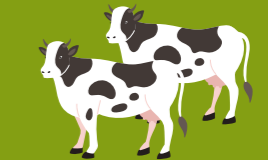
Dat Drievhuus op de Eer un wat wi dor ut maakt hebbt

ca. 6%

ca. 14%

ca. 20%

ca. 60%

dat Licht vun de Sünn
Sonnenlicht

de Atmosphäär
Atmosphäre

de Warms vun de Eer
Wärmestrahlung

dat Drievhuusgas
Treibhausgas

Stickgasmonoxid
Lachgas

Anners wat
Sonstiges

Methylwatergas
Methan

Kahlendioxid
CO₂

De Eer warmt sik mehr un mehr op.

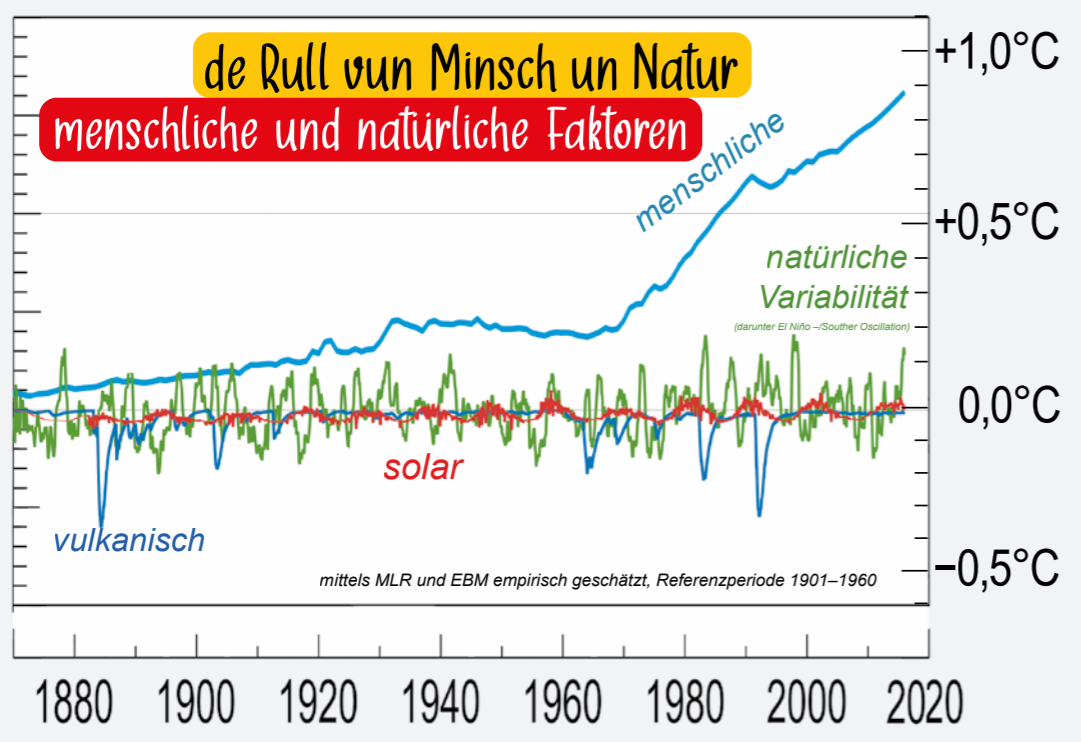
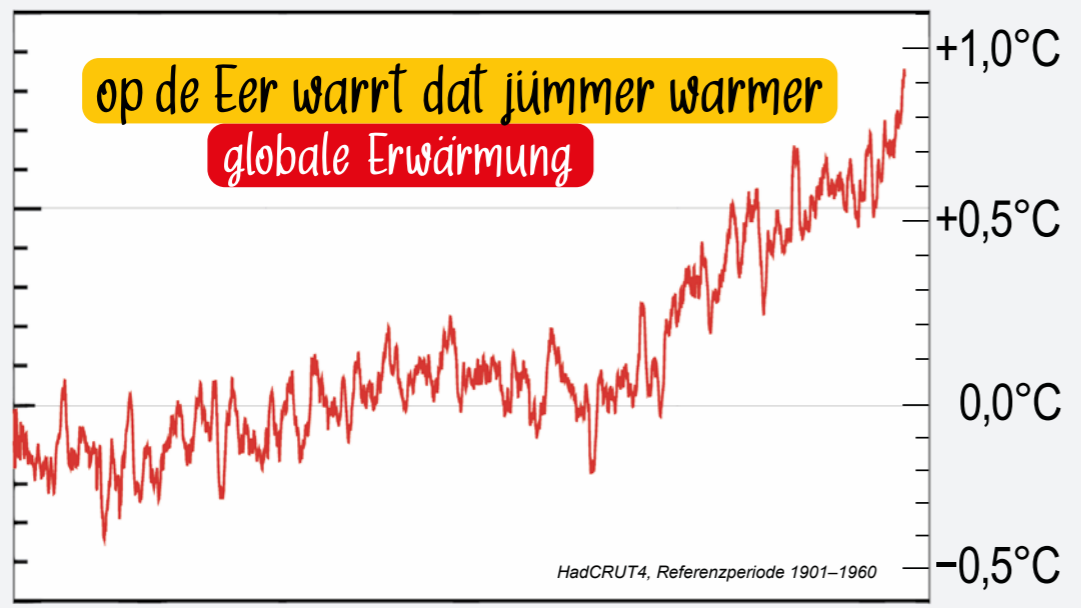
Die Erde wird wärmer und wärmer.

De Eer as Drievhuus
Der Treibhauseffekt

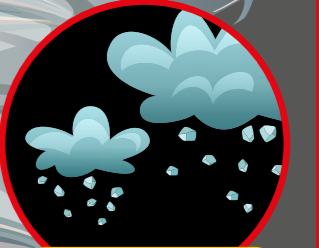
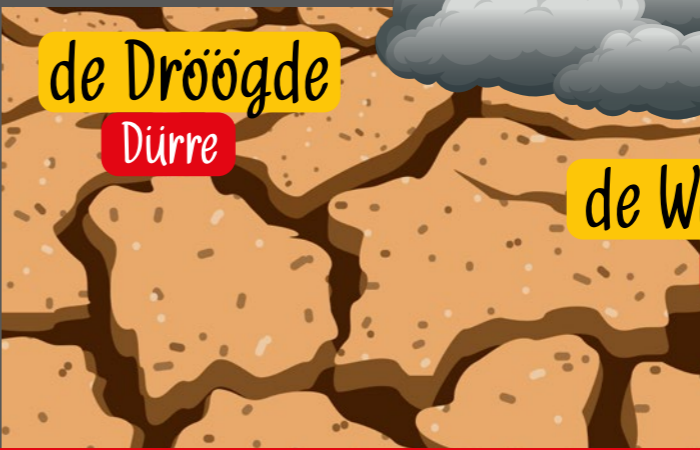
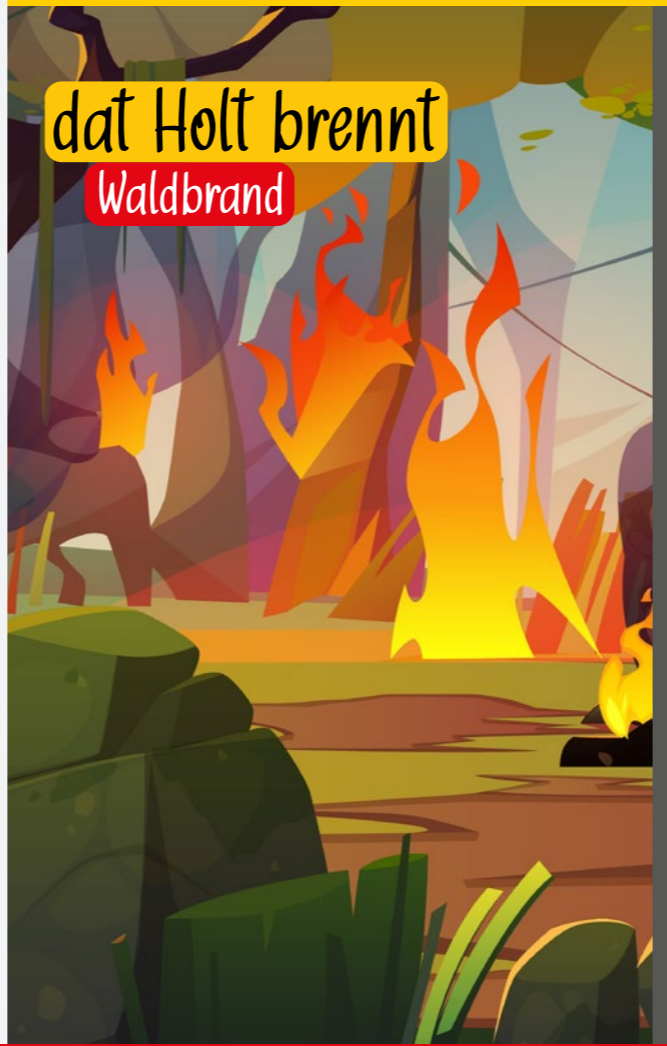
“ins INSTITUT FÜR
NIEDERDEUTSCHE
SPRACHE

Starkregen, Tornados, Dröögde un anner Saken, de den Klimaschandaal utmaken doot

de Klimaschandaal der Klimawandel

Canty, T., Mascioli, N. R., Smarte, M. D., Salawitch, R. J.
bearbeitete Fassung von:
Climate Science Special Report: Fourth National Climate Assessment (NCA4), Volume 1, Chapter 3, Fig. 3.3 (2017)

De Klimaschandaal:

Wat wi dor an doon köönt

Wind- un Watermöhlen opboen
Windenergie unterstützen

Fohrrad un nich Auto föhren
Fahrrad statt Auto fahren

de Sünn un ehr Warms bruken
Photovoltaik nutzen

Nimm koolt Water
kaltes Wasser benutzen

Duschen un nich Baden
Duschen statt Baden

Wasser + Energie sparen
Water + Energie sparen

bruukte Saken köpen
Secondhand kaufen

weniger Water dör't Klo spölen
Toilettenspülung reduzieren

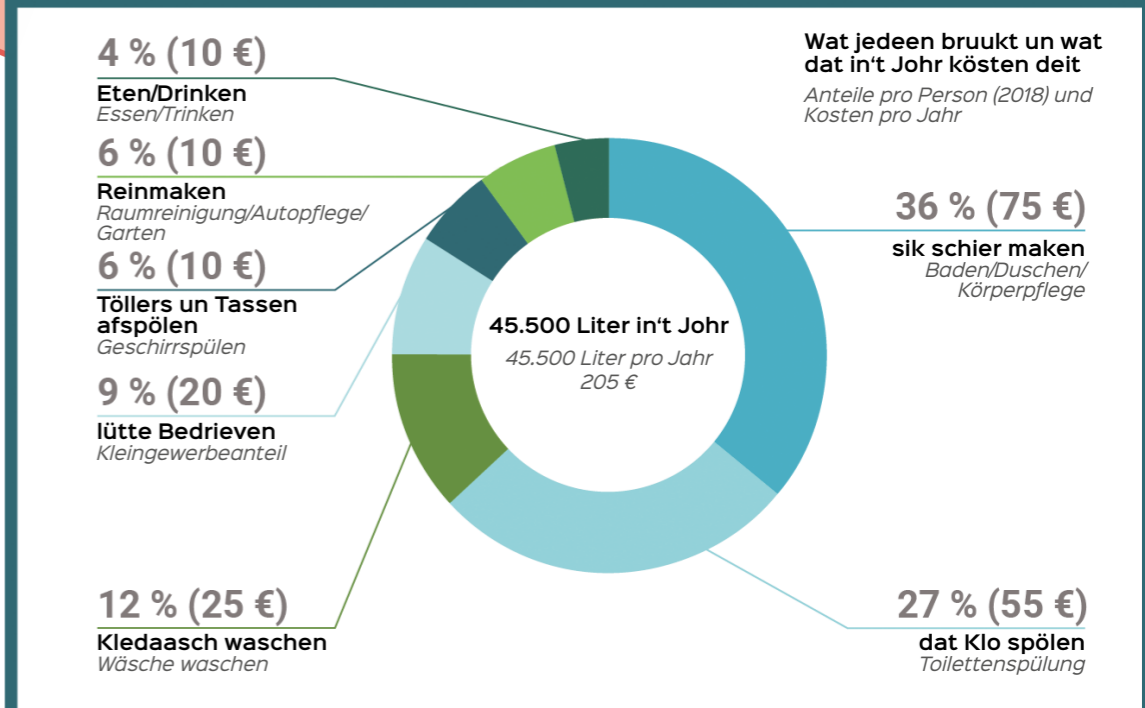
Wasch- un Spöölmaschien nich halfvull lopen laten
Haushaltsgeräte auslasten

Affall sorteren
Müll trennen

Regenwater bruken
Regenwasser nutzen

Spoorlampen bruken
Energiesparlampen verwenden

Woveel Water bruukt wi tohuus

De Klimaschandaal:

Wat wi dor an doon köönt

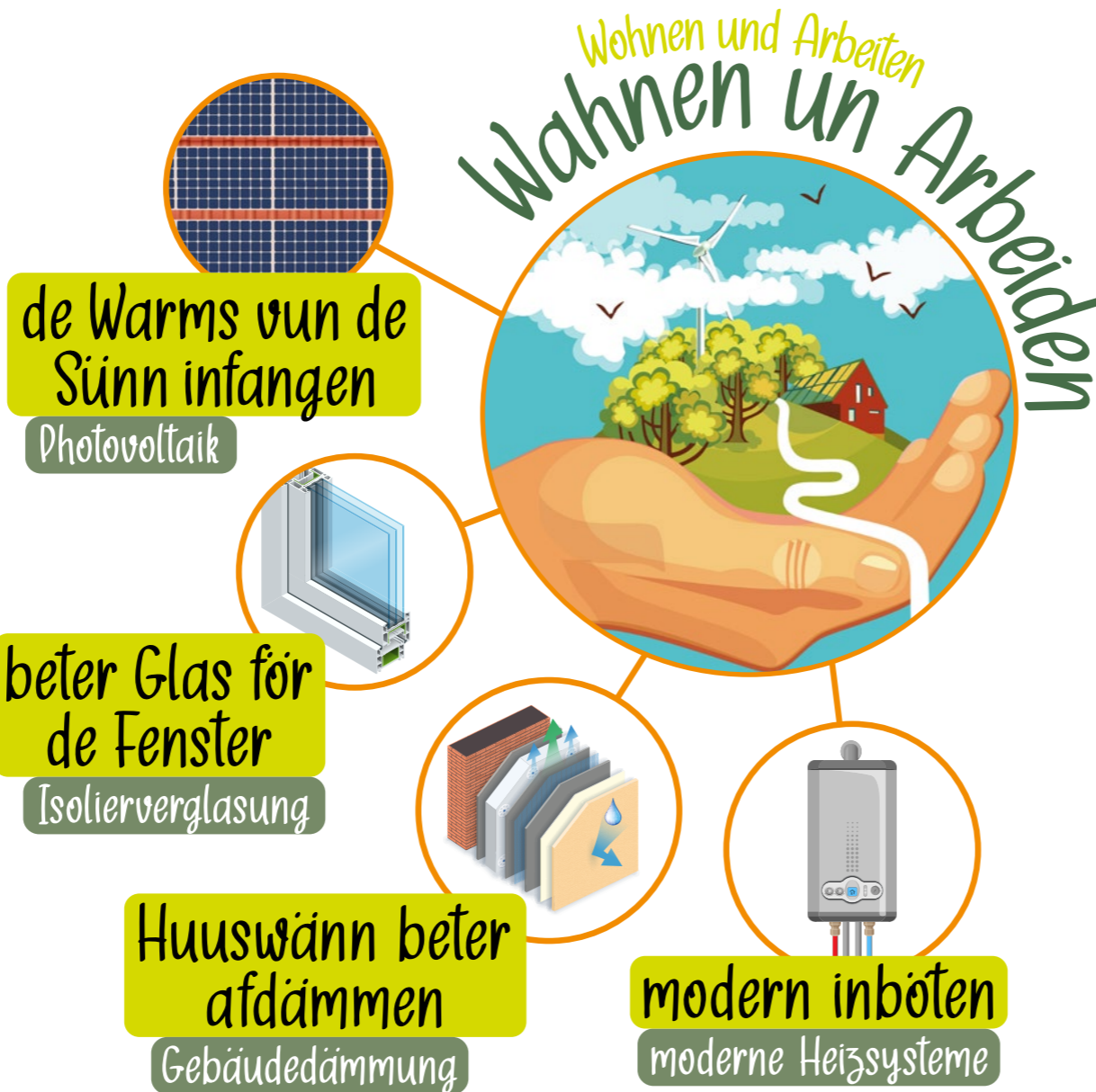
Bioaffall
Biomüll

Papeer
Papier

lolet Glas
Altglas

Restaffall
Restmüll

Plastik
Kunststoff

Rad föhren
Fahrrad fahren

Batterien
Batterien

ole Kledaasch
Altkleider

A
B
C
D
E
F
G

so boen, dat so wenig Energie as nötig bruukt warrt
energieeffizient bauen

Elektro
Elektro

Metall
Metall

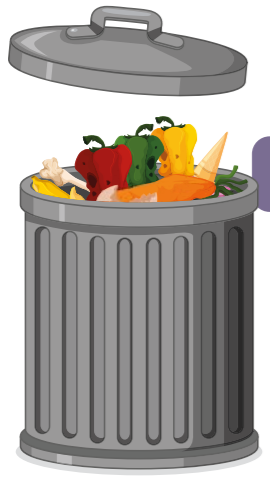
Elektroauto
Elektroauto

Lampen
Leuchtmittel

gor nich bruken, weniger bruken, noch mal bruken, uteneen nehmen un nee tohoopsetten
vermeiden, reduzieren, wiederverwenden, recyceln

De Klimaschandaal:

Wat wi dor an doon köönt

nich mit Eten un Drinken rümasen

keine Lebensmittel verschwenden

ut de Gegend un de Joirstiet regional und saisonal

ut'n Kraan Water drinken

Leitungswasser trinken

keen Eten wegsmiten

Reste verwerten

Eten un Drinken Essen und Trinken

frisch kaken

frisch kochen

op de Deerter kieken

Tierwohl beachten

Saken loos inköpen

unverpackt einkaufen

weniger Fleesch eten

Fleisch ersetzen

nich so veel Melk

wenig Milchprodukte

reell anboen un hanneln

bio und fair

weniger ut dat Iesschapp

wenig Tiefkühlprodukte

Grööntüüchs sülvst trecken

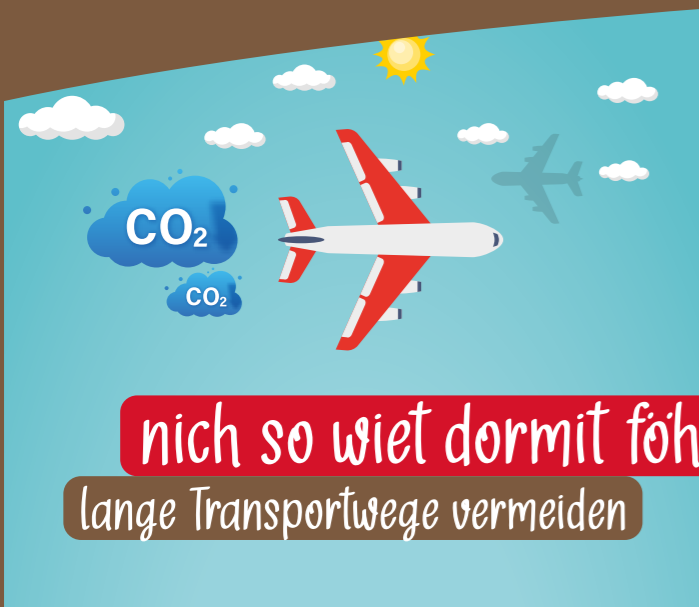
Gemüse selbst anbauen

INS INSTITUT FÜR NIEDERDEUTSCHE SPRACHE

De Klimaschandaal:

Wat wi dor an doon köönt

nich so wiet dormit föhren

lange Transportwege vermeiden

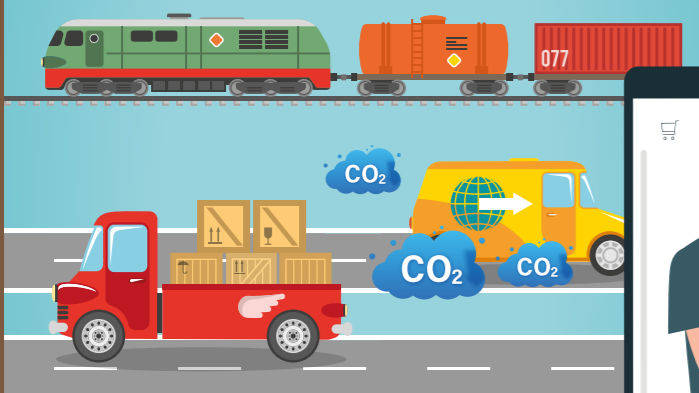

ut de Gegend regional

reell hannelt fair gehandelt

bruukte Saken Flohmarkt

weniger over't Nett bestellen

weniger online

Inköpen - regional mit ahn Plastikmüll

Einkaufen - regional ohne Plastik

mit keen Plastik plastikfrei

ut de Jahrstiet saisonal

loos unverpackt

INS INSTITUT FÜR NIEDERDEUTSCHE SPRACHE

De Klimaschandaal:

Wat wi dor an doon köönt

DOON

mehr Autos mit E-Motor
mehr Elektroautos

mit Bus un Bahn föhren
öffentliche Verkehrsmittel nutzen

mit Bus un Bahn föhren
öffentliche Verkehrsmittel nutzen

mehr mit 't Rad föhren
mehr Radfahren

Reisen innerwegens ween

weniger flegen
weniger fliegen

vun nich wiet weg anreisen un dorbi nich de Luft verpesten
kurze Anreisestrecke und die Region emissionsfrei erkunden

weniger un nich so gau Auto föhren
weniger Autofahren

deel dat Auto mit anner Lüüd
mehr Car-Sharing

INS INSTITUT FÜR NIEDERDEUTSCHE SPRACHE

Wat wi anners noch doon köönt - BNE

keeneen schall arm ween

Armut beenden

keeneen schall hungern

kein Hunger

jedeen schall rein
Water bruken können

sauberes Wasser und
Sanitäreinrichtungen

jedeen schall mit Recht
un in Frieden leven können

Frieden und Gerechtigkeit fördern

all de Minschen sünd glik

Geschlechtergleichheit

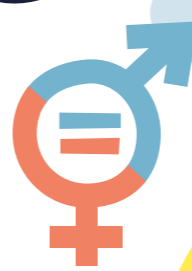
op dat Leven an Land oppassen

Leben an Land schützen

jedeen schall lehren können

hochwertige Bildung

reine Energie, de
jedeen betahlen kann

bezahlbare und
saubere Energie

jedeen schall dat gootgahn

Gesundheit & Wohlergehen für alle

op dat Leven ünner Water oppassen

Leben unter Wasser schützen

